

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

II. ÚS 220/2018-12

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 26. apríla 2018 predbežne prerokoval sťažnosť [REDACTED] a [REDACTED], [REDACTED], zastúpených advokátom JUDr. Petrom Schmidlom, advokátska kancelária, Záhorácka 11/A, Malacky, vo veci namietaného porušenia základného práva podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Generálnej prokuratúry Slovenskej republiky vo veci č. k. XVI/1 Pz 548/17/1000-10 a jej oznámením z 22. januára 2018 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť [REDACTED] a [REDACTED] o d m i e t a ako zjavne neopodstatnenú.

O d ô v o d n e n i e :

I.

1. Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 26. marca 2018 doručená sťažnosť [REDACTED] a [REDACTED] (ďalej aj „sťažovatelia“) vo veci namietaného porušenia základného práva podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom Generálnej prokuratúry Slovenskej republiky (ďalej len „generálna prokuratúra“) vo veci č. k. XVI/1 Pz 548/17/1000-10 a jej oznámením z 22. januára 2018 (ďalej len „napadnuté oznámenie“).

2. Zo sťažnosti a z jej príloh vyplýva, že rozsudkom Okresného súdu Malacky (ďalej len „okresný súd“) podľa § 334 ods. 4 Trestného poriadku bola schválená dohoda o vine a treste uzavretá medzi prokurátorkou Okresnej prokuratúry Malacky a obvinenými [REDAKOVANÉ] a [REDAKOVANÉ], pričom okresný súd uznal obvinených za vinných, že spolu so skupinou neznámych páchatel'ov 18. septembra 2016 fyzicky napadli sťažovateľ'ov ako poškodených tak, že obvinený [REDAKOVANÉ] uderel krompáčom poškodeného [REDAKOVANÉ] do oblasti krku, následkom čoho poškodený spadol na zem a zostal ležať na zemi. Následne obvinený [REDAKOVANÉ] spolu so skupinou neznámych páchatel'ov napadli kovovými tyčami poškodeného [REDAKOVANÉ], ktorého opakovane udierali po celom tele. Týmto konaním spôsobili poškodenému [REDAKOVANÉ] otras mozgu, zlomeninu nosových kostí s posunom úlomkov, tržnú ranu na tvári pod pravou očnicou dĺžky 2 cm, pomliaždenie pravého oka s krvácaním pod spojivku a tieto zranenia si vyžiadali lekárske ošetrovanie s dobou liečenia 14 dní a poškodenému [REDAKOVANÉ] spôsobili zlomeninu zygomaticko-maxilárneho komplexu vpravo, odlomenie korunného výbežku sánky vpravo, pomliaždeniny a odreniny chrbta a drieku a tieto zranenia si vyžiadali liečenie v trvaní 28 dní. Týmto konaním obvinení spáchali prečin ublíženia na zdraví podľa § 156 ods. 1 Trestného zákona v jednočinnom súbehu s prečinom výtržníctva podľa § 364 ods. 1 písm. a), ods. 2 písm. b) Trestného zákona formou spolupáchateľ'stva podľa § 20 Trestného zákona, za čo okresný súd obvineného [REDAKOVANÉ] odsúdil na samostatný peňažný trest vo výške 600 eur a náhradný trest odňatia slobody vo výmere 6 mesiacov a obvineného [REDAKOVANÉ] odsúdil na samostatný peňažný trest vo výške 400 eur a náhradný trest odňatia slobody vo výmere 6 mesiacov. Okresný súd sťažovateľ'ov ako poškodených odkázal s nárokom na náhradu škody na občianske súdne konanie.

2.1 Následne 3. októbra 2017 sťažovatelia zaslali podnet na preskúmanie postupu Okresnej prokuratúry Malacky, lebo boli toho názoru, že schválená dohoda je zrejme neprimeraná, a to najmä vo vzťahu k uloženým trestom obvineným, ako aj čo sa týka výroku o náhrade škody poškodených, ktorá bola riadne uplatnená v prípravnom konaní aj v konaní o dohode o vine a treste na Okresnej prokuratúre Malacky. Vo svojom podnete

opätovne poukázali na nesprávnu právnu kvalifikáciu zisteného skutku orgánmi činnými v trestnom konaní.

2.2 Dňa 25. januára 2018 bolo sťažovateľom doručené napadnuté oznámenie generálnej prokuratúry, ktorým bolo sťažovateľom oznámené, že po preskúmaní veci sa prokurátorka, ktorá podnet vybavila, nestotožnila s právnym názorom sťažovateľov vo vzťahu k navrhovanej právnej kvalifikácii a právne posúdenie konania obvinených zo strany orgánov činných v trestnom konaní považuje za správne.

3. Z postupu už spomínaných orgánov činných v trestnom konaní je podľa sťažovateľov dostatočne zrejmé, že poverený príslušník Obvodného oddelenia Policajného zboru Malacky, ako aj Okresná prokuratúra Malacky a napokon i generálna prokuratúra neuviedli zákonný a jasný dôvod, prečo sťažovateľmi predložené dôkazy nezohľadnili aj napriek skutočnosti, že tieto dôkazy mali podstatný význam pre ďalšie rozhodnutie. V trestnom konaní nebol sťažovateľom podľa ich slov priznaný nárok na náhradu škody v tzv. adhéznom konaní napriek tomu, že škoda na zdraví bola zistená znaleckým skúmaním. Okrem toho sťažovatelia poukazujú na skutočnosť, že páchatelia boli trestne stíhaný za menej závažný skutok v súvislosti s predmetnou vecou, kde im boli uložené prísne podmiennečné tresty odňatia slobody. Zo spôsobu útoku páchatel'ov je podľa sťažovateľov dostatočne zrejmé, že takto vedeným útokom mali v úmysle im spôsobiť ťažkú ujmu na zdraví. Bolo len vecou náhody, že zranenia, ktoré boli sťažovateľom napokon spôsobené, boli z trestnoprávneho hľadiska podľa sťažovateľov iba ľahkého charakteru. Na základe už uvedených skutočností bolo podľa mienky sťažovateľov zrejmé, že dozorujúci prokurátor dostatočne v rámci vykonávania dozoru nad prebiehajúcim trestným konaním nezabezpečil, ba priam umožnil, aby sa obvinení, ktorí sa už v minulosti dopustili závažných trestných činov, mohli naďalej pohybovať na slobode. V prípade správnej právnej kvalifikácie skutku by im boli podľa názoru sťažovateľov uložené nepodmiennečné tresty odňatia slobody.

4. Sťažovatelia navrhli vydať tento nález:

„Základné práva sťažovateľov na súdnu a inú právnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy SR a právo na spravodlivé konanie podľa čl. 6 ods. 1 postupom Generálnej prokuratúry SR, sp. zn. XVI/1 Pz 548/17/1000-10 zo dňa 22.01.2018, porušené boli.

Zároveň sa zrušuje rozsudok Okresného súdu Malacky, sp. zn. 1T/74/2017- 243 zo dňa 27.09.2017.

Generálna prokuratúra SR je povinná uhradiť sťažovateľovi trovy konania v sume 322,70 Eur na účet jeho právneho zástupcu.“

II.

5. Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) ústavný súd návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon neustanovuje inak.

Podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde návrhy vo veciach, na ktorých prerokovanie nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú zákonom predpísané náležitosti, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

6. O zjavnej neopodstatnenosti sťažnosti možno hovoriť vtedy, ak namietaným rozhodnutím, opatrením alebo iným zásahom orgánu verejnej moci nemohlo vôbec dôjsť k porušeniu základného práva alebo slobody, ktoré označil sťažovateľ, a to buď pre nedostatok vzájomnej príčinnej súvislosti medzi označeným rozhodnutím, opatrením alebo

iným zásahom orgánu verejnej moci a základným právom alebo slobodou, porušenie ktorých sa namietalo, prípadne z iných dôvodov. Za zjavne neopodstatnenú sťažnosť preto možno považovať tú, pri predbežnom prerokovaní ktorej ústavný súd nezistil žiadnu možnosť porušenia označeného práva alebo slobody, realnosť ktorej by mohol posúdiť po jej prijatí na ďalšie konanie (porov. napr. I. ÚS 105/06, II. ÚS 66/2011, III. ÚS 155/09, IV. ÚS 35/02).

III.

7. Ústavný súd predovšetkým podotýka, že pokiaľ ide o právo na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, uvedené právo nemohlo byť v prejednávanej veci vôbec dotknuté. Súčasťou práva na súdnu ochranu totiž nie je právo fyzickej osoby alebo právnickej osoby, aby na základe podaného trestného oznámenia bol orgán prokuratúry povinný zahájiť trestné stíhanie alebo zahájiť trestné stíhanie pre oznamovateľom označený trestný čin či podať obžalobu proti označeným osobám s právnu kvalifikáciou skutku podľa predstáv oznamovateľa (porov. I. ÚS 126/06, II. ÚS 526/2013, III. ÚS 16/06, IV. ÚS 17/09).

7.1 Ani z čl. 6 dohovoru nevyplýva právo na začatie a vedenie trestného stíhania proti tretej osobe alebo právo na jej odsúdenie v trestnom konaní pre konkrétny, napr. poškodenou osobou artikulovaný trestný čin [porov. rozhodnutie Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej len „ESLP“) vo veci Dziedzic proti Poľsku z 25. 11. 2003, č. 50428/99, bod 6; rozsudok vo veci Helmers v. Švédsko z 29. 10. 1991, č. 11826/85, bod 29; rozsudok vo veci Kusmierek v. Poľsko z 21. 9. 2004, č. 10675/02, bod 48]. Už z tohto dôvodu je preto možné sťažnosť považovať v zmysle § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde za zjavne neopodstatnenú a možno ju z tohto dôvodu odmietnuť.

7.2 Ústavný súd však ďalej dôvodí, že si je vedomý judikatúry ESLP, ktorú reflektoval aj vo svojej rozhodovacej činnosti, podľa ktorej zlyhanie štátu pri vyšetrowaní niektorých trestných činov môže viesť k porušeniu čl. 2 (pozri medzi mnohými rozsudok veľkého senátu vo veci McCann a ďalší proti Spojenému kráľovstvu z 27. 9. 1995, č. 18984/91, bod 161 alebo rozsudok Isayeva, Yusupova a Bazayeva proti Rusku

z 24. 2. 2005, č. 57947/00, body 209 – 213), čl. 3 (rozsudok vo veci Assenov a ďalší proti Bulharsku z 28. 10. 1998, č. 24760/94, bod 102; podobne nález ústavného súdu sp. zn. III. ÚS 70/01 z 27. júna 2003), čl. 4 (rozsudok vo veci Rantsev proti Cypru a Rusku zo 7. 1. 2010, č. 25965/04, bod 288) a výnimočne tiež k porušeniu sťažovateľmi označeného čl. 8 dohovoru.

7.3 Pri zásahoch do práva zaručeného čl. 8 dohovoru však ESLP vyžaduje trestne právnu ochranu len veľmi výnimočne. Pozitívny záväzok štátu viesť účinné vyšetrenie sa vzťahuje len na veľmi závažné zásahy do samotnej podstaty tohto práva („*where fundamental values and essential aspects of private life are at stake*“ – pozri rozsudok vo veci X a Y proti Holandsku z 26. 3. 1985, č. 8978/80, bod 27; ďalej napr. rozsudok vo veci Söderman proti Švédsku z 12. 11. 2013, č. 5786/08, body 82 – 85). Takými sú predovšetkým vážne zásahy do fyzickej či psychickej integrity, ako sú napríklad prípady domáceho násillia (rozhodnutie vo veci M. T. a S. T. proti Slovensku z 29. 5. 2012, č. 59968/07, body 58 a 64), sexuálneho násillia (pohlavné zneužívanie či znásillnenie, pozri napr. rozsudok vo veci X a Y proti Holandsku z 26. 3. 1985, č. 8978/80, bod 27) či fyzického násillia voči skupinám vyžadujúcim špeciálnu ochranu, ako sú napr. deti (rozsudok vo veci Remetin proti Chorvátsku z 11. 12. 2012, č. 29525/10, bod 91). V ostatných prípadoch postačí ochrana prostriedkami iných právnych odvetví.

7.4 Sťažovatelia namietajú, že právna kvalifikácia skutku, ktorého sa na ich osobách dopustili obvinení, mala byť odlišná od tej, ktorá zakladala prijatie dohody o vine a treste s obvinenými a prijatie rozsudku okresného súdu.

7.5 Ústavný súd k tomu uvádza, že orgány činné v trestnom konaní riadne skutok vyšetrili, prokuratúra uzatvorila s obvinenými dohodu o vine a treste tak, ako to predpokladá Trestný poriadok, a okresný súd rozsudkom schválil v súlade s Trestným poriadkom túto dohodu o vine a treste, obvinených uznal za vinných a uložil im tresty predpokladané Trestným poriadkom. Vo veci sťažovateľov teda došlo k objasneniu trestného činu, identifikácii páchatel'ov trestného činu, preukázaniu trestnej zodpovednosti konkrétnych páchatel'ov trestného činu, odsúdeniu páchatel'ov trestného činu i potrestaniu páchatel'ov trestného činu, ktorý bol na sťažovateľoch spáchaný. Postupu orgánov činných

v trestnom konaní, prokuratúry i okresného súdu nemožno z ústavného hľadiska (ani pri zohľadnení judikatúry ESLP) nič vytknúť.

7.6 To, že sťažovatelia nesúhlasia s právnou kvalifikáciou skutku tak, ako ju ustálili orgány činné v trestnom konaní, prokuratúra i okresný súd, nemôže byť v danom prípade na podklade napadnutého oznámenia generálnej prokuratúry predmetom prieskumu ústavným súdom. Ústavný súd nie je súdom skutkovým či opravnou inštanciou v rámci trestného konania či trestného súdnictva a v zásade mu neprináleží preskúmavať to, ako právne kvalifikovali konkrétny skutok orgány činné v trestnom konaní, prokuratúra a súdy. Úloha ústavného súdu sa v rámci trestného konania (predsúdneho či súdneho) obmedzuje na dohľad nad zachovaním hmotných a procesných ústavných práv osôb, ktorým ústava či dohovor garantujú v rámci trestného konania určité subjektívne hmotné a procesné ústavné práva a dohľad nad riadnym plnením pozitívneho záväzku štátu viesť účinné vyšetrenie, porušenie ktorého by viedlo k veľmi závažnému zásahu do samotnej podstaty konkrétnych ústavných (zväčša hmotných – pozri vyššie) práv. Ústavný súd teda v zásade nie je oprávnený hodnotiť samotné vyšetrenie trestného činu alebo právnou kvalifikáciu skutku, či váhu jednotlivých dôkazov v trestnom konaní.

7.7 Ústavný súd citlivo vníma, že vzhľadom na skutočnosť, že sťažovatelia ako poškodení v trestnom konaní nie sú oprávnení podať proti rozsudku okresného súdu, ktorým došlo k schváleniu dohody o vine a treste, odvolanie (§ 334 ods. 4 Trestného poriadku), v spojení s druhom trestu (peňažný trest) a výškou trestu (600 eur a 400 eur), uloženým obvineným/páchateľom trestného činu, a najmä v spojení s poškodením zdravia, ktoré utrpeli následkom spáchaného trestného činu na ich osobách, považujú sťažovatelia opísaný výsledok trestného konania za nedostatočný či nespravodlivý a pociťujú, že nedošlo u nich k naplneniu predstáv o spravodlivom potrestaní páchatel'ov trestného činu, ktorého sa stali obeťou a spôsob spáchania ktorého aj podľa názoru ústavného súdu naráža na hranice civilizovaného spoločenstva a spolunažívania. Ústavný súd musí ale poukázať, že pokiaľ sťažovatelia ako poškodení nesúhlasili s dohodou o vine a treste, okresný súd ich správne odkázal podľa § 334 ods. 2 v spojení s § 232 ods. 4 poslednou vetou Trestného poriadku s náhradou škody na civilný proces. Trestné právo je právom verejným a predstavuje prostriedok ultima ratio pri vyvedení zodpovednosti konkrétnej osoby za deliktuálne

konanie, pričom prostredníctvom trestného práva sa chráni predovšetkým verejný záujem a odsúdením páchatel'a a uložením trestu sa zabezpečuje individuálna a generálna prevencia pred ďalším páchaním trestnej činnosti. Pri poškodení určitého súkromného právom chráneného záujmu konkrétnej osoby deliktuálnym konaním tretej osoby (napr. aj spáchaním trestného činu) právny poriadok vo všeobecnosti poskytuje poškodenému ochranu jeho subjektívnych práv a chránených záujmov najmä prostredníctvom odvetví súkromného práva, predovšetkým občianskoprávne prostriedky ochrany práva. Aj preto okresný súd správne odkázal sťažovateľov na civilné súdne konanie, v ktorom sťažovatelia budú oprávnení domáhať sa proti už uvedeným obvineným páchatel'om trestného činu jednak náhrady škody na zdraví, ktorá im vznikla v súvislosti s ublížením na zdraví (§ 420 a § 444 Občianskeho zákonníka), ako aj domáhať sa primeraného zadosťučinenia (§ 13 ods. 1 Občianskeho zákonníka) či domáhať sa náhrady nemajetkovej ujmy v peniazoch (§ 13 ods. 2 Občianskeho zákonníka), ktorá im bola spôsobená v dôsledku trestného činu spáchaného na ich osobách.

7.8 Z prezentovaných dôvodov bol ústavný súd nútený sťažnosť sťažovateľov odmietnuť podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde ako zjavne neopodstatnenú.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 26. apríla 2018